

Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 16 mars 2004 beslutat anmoda övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2003/04:75.

Två motioner, 2003/04:K21 av Patrik Norinder m.fl. (m, fp, kd, c) och 2003/04:K22 av Gunnar Hökmark m.fl. (m), har väckts med anledning av skrivelsen.

Skrivelsen

Totalt redovisas 13 riksdagsskrivelser under Arbetsmarknadsutskottet i det register som ingår i skrivelsen. Av dessa rapporteras 7 skrivelser som slutbehandlade och 6 som inte slutbehandlade.

Nedan kommenteras främst de icke slutbehandlade skrivelserna. Utskottet kommenterar även några av de skrivelser som anges som slutbehandlade. Den punkt under vilken redovisning sker i regeringens skrivelse anges inom parentes.

Motionerna

I *kommittémotion K22 av Gunnar Hökmark m.fl. (m)* anges ett antal exempel på att regeringen underlåtit att efterkomma riksdagens beslut, däribland system för individuell kompetensutveckling. Enligt motionärerna ska riksdagen inte ständigt behöva påpeka regeringens dröjsmål i olika ärenden. Regeringens agerande riskerar att leda till att allmänhetens förtroende för de politiska institutionerna minskar.

Motion K21 av Patrik Norinder m.fl. (m, fp, kd, c) tar upp frågan om individuellt kompetenssparande. Motionärerna pekar på att regeringen i den proposition om individuell kompetensutveckling som regeringen lade fram 2002 utlovade ett komplett förslag till hösten samma år med avsikt att systemet skulle kunna träda i kraft den 1 juli 2003. Någon proposition har ännu inte kommit och aviserades inte heller i propositionsförteckningen för våren 2004. Enligt motionen har regeringen i klartext struntat i att genomföra sina löften

till väljarna och riksdagen. I den nu behandlade skrivelsen sägs visserligen att regeringen ska återkomma under mandatperioden, men preciseringen *individuell* kompetensutveckling finns inte med. De medel som har avsatts sedan 2000 och nu uppgår till ca 6 miljarder kronor ska enligt riksdagsbeslut avse individuell kompetensutveckling. I motionen framhålls att kompetensutveckling har betydelse för varje individ och för hela samhället. Det alltmer bekymmersamma läget på arbetsmarknaden förstärker behovet av individuell kompetensutveckling. I motionen beskrivs hur ett system för detta skulle kunna se ut. Motionärerna begär att regeringen snarast möjligt lägger fram den utlovade propositionen.

Utskottet

Icke slutbehandlade skrivelser

Riksmötet 1999/2000

1. (N8) Riksdagsskrivelse 1999/2000:83, betänkande 1999/2000:AU1, avser behandling av budgetpropositionen för år 2000, anslag för utgiftsområdena 13 och 14. Skrivelsen är inte slutbehandlad i två delar.

Moment 9 avser ett tillkännagivande om behovet av en *översyn av bemanningsföretagen*. Av regeringens skrivelse framgår att regeringen i september 2001 tillsatte en arbetsgrupp med uppdrag att inventera de problem som kan vara förknippade med en anställning i ett bemanningsföretag. Arbetsgruppen skulle ha redovisat sitt uppdrag senast den 30 november 2002. Med anledning av bl.a. att förhandlingar pågår om ett EU-direktiv om arbetsvillkoren för personal som hyrs ut av bemanningsföretag har arbetsgruppens uppdrag ännu inte avslutats. Ärendet bereds vidare.

Moment 37 om anslag på utgiftsområde 14 för 2000, delmoment j, avser ett tillkännagivande om *lönebidrag i bestående anställningsförhållanden*.

Av skrivelsen framgår att regeringen i mars 2002 bemyndigade chefen för Näringsdepartementet att tillkalla en särskild utredare som bl.a. skall överväga frågan om lönebidrag i bestående anställningsförhållanden (dir. 2002:22). Uppdraget skulle redovisas senast den 22 september 2003. Uppdraget redovisades, efter förlängning, den 31 oktober 2003. Utredningen har remitterats, och remissvaren skall inkomma senast den 13 februari 2004. Ärendet bereds vidare.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

Arbetsmarknadsutskottet hade vid förra årets behandling ingen erinran mot att skrivelsen kvarstod som inte slutbehandlad.

Vad först gäller *översyn av bemanningsföretagen* är följande att säga. I regeringens skrivelse 2003/04:119 Övergångsregler under en övergångsperiod för arbetstagare från nya medlemsstater enligt anslutningsfördraget, som över-

lämnades till riksdagen den 11 mars i år, uppges att en inventering av eventuella problem med bemanningsföretag sker i en arbetsgrupp med företrädare för arbetsmarknadens parter och Näringsdepartementet. Gruppen, som har avvakat arbetet på EU-nivå med eventuella regler om bemanningsföretag, återupptar enligt skrivelse 119 arbetet inom kort då förhandlingarna på EU-nivå inte lett till något konkret resultat. Gruppen ska bl.a. arbeta vidare med frågan om auktorisation av bemanningsföretag. – Utskottet värdesätter att detta arbete kommer i gång igen och förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen utan ytterligare dröjsmål. Utskottet har mot den angivna bakgrunden ingen erinran mot att skrivelsen i denna del fortfarande inte är slutbehandlad.

I frågan om att bevilja *lönebidrag i ett bestående anställningsförhållande* uttalade utskottet i det berörda betänkandet att man bör överväga om det finns situationer när detta kan vara befogat. Utskottet underströk samtidigt att en sådan möjlighet inte får innebära att arbetsgivarens allmänna ansvar för arbetstagarens rehabilitering minskar. Frågan har omfattats av Lönebidragsutredningens uppdrag, och i utredningens betänkande Arbetskraft (SOU 2003:95) övervägs för- och nackdelarna med att bevilja lönebidrag för redan anställda. Enligt uppgift från Näringsdepartementet bereds nu frågan om lönebidrag i bestående anställningsförhållanden inom ramen för en kommande arbetsmarknadspolitisk proposition. Propositionen är tänkt att överlämnas till riksdagen i maj. – Utskottet har ingen erinran mot att skrivelsen i denna del inte är slutbehandlad.

2. (N9) Riksdagsskrivelse 1999/2000:149, betänkande 1999/2000:AU5, avser i den del som inte är slutbehandlad ett tillkännagivande om en *utredning av arbetsrätten m.m.* Av skrivelsen framgår att regeringen i juli 2000 respektive i oktober 2001 beslutade om ett uppdrag åt Arbetslivsinstitutet om översyn av vissa arbetsrättsliga frågor. Den 12 november 2002 redovisades uppdraget, som har publicerats i Hållfast arbetsrätt – för ett föränderligt arbetsliv, Ds 2002:56. Promemorian har remissbehandlats. Proposition planeras till maj 2004. Ärendet bereds vidare.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

Arbetsmarknadsutskottet hade vid förra årets behandling ingen erinran mot att skrivelsen kvarstod som inte slutbehandlad.

Enligt underhandsuppgift från Näringsdepartementet planeras en lagrådsremiss före sommaruppehållet och en proposition i höst. – Utskottet, som noterar att propositionen var aviserad före sommaruppehållet, utgår från att den kan avlämnas i enlighet med underhandsuppgiften och har därmed ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som ännu ej färdigbehandlad.

Riksmötet 2000/01

3. (N15) Riksdagsskrivelse 2000/01:145, betänkande 2000/01:AU7, avser i den del som inte är slutbehandlad ett tillkännagivande om *utredning om rätten till politisk information på arbetsplatsen*.

Av den nu aktuella regeringsskrivelsen framgår att ärendet bereds. Regeringen anför att en till våren 2003 aviserad promemoria beklagligtvis ännu inte blivit helt färdigställd. Regeringen är medveten om nödvändigheten av att återkomma utan ytterligare dröjsmål så att skrivelsen därmed kan bli slutbehandlad i denna del. Promemorian kommer därför att färdigställas så snart som möjligt, varefter slutlig ställning kan tas till om ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

I det berörda betänkandet underströk utskottet vikten av att människor känner sig delaktiga i och har kunskap om politiska frågor och att arbetsplatsen kan vara en sådan arena där politiska budskap kan förmedlas och debatteras. Utskottet ansåg därför att frågan borde övervägas av en utredning eller på annat sätt som regeringen fann lämpligt.

När regeringens motsvarande skrivelse (2001/02:75) behandlades för två år sedan förutsatte arbetsmarknadsutskottet i sitt yttrande till konstitutionsutskottet (2001/02:AU3y) att dessa frågor borde kunna behandlas utan ytterligare dröjsmål. Vid förra årets behandling av regeringsskrivelsen (2002/03:75) underströk arbetsmarknadsutskottet (2002/03:AU2y) vikten av att regeringen återkommer utan ytterligare dröjsmål så att skrivelsen därmed kan bli slutbehandlad i denna del.

Konstitutionsutskottet uttalade i sitt betänkande med anledning av föregående års motsvarande skrivelse att det inte fanns anledning att göra någon annan bedömning än den respektive utskott gjort (2002/03:KU29).

Arbetsmarknadsutskottet kan nu konstatera att ytterligare ett år har gått utan att regeringen återkommit i frågan. Det ska i sammanhanget uppmärksammas att tillkännagivandet beslutades sedan utskottet ett år tidigare i ett betänkande (1999/2000:AU5) berört frågan om information och opinionsbildning och då utgått från att regeringen skulle följa frågan. Utskottet finner det något märkligt att en promemoria inte har kunnat färdigställas under de tre år som hunnit gå sedan riksdagsbeslutet. Utskottet förutsätter att frågan nu behandlas med hög prioritet och att regeringen återkommer till riksdagen vid första lämpliga tillfälle.

4. (N18) Riksdagsskrivelse 2000/01:179, betänkande 2000/01:AU9, avser ett tillkännagivande om *förstärkt skydd för föräldralediga*.

Av skrivelsen framgår att ärendet bereds. Regeringen beslutade i oktober 2001 att ge Arbetslivsinstitutet i uppdrag att överväga om det finns behov av att förstärka skyddet för de arbetstagare som väljer att utnyttja sin rätt till ledighet i samband med föräldraskap. I november 2002 redovisades uppdraget, som publicerats i Hållfast arbetsrätt – för ett föränderligt arbetsliv, Ds 2002:56. Promemorian har remissbehandlats. Proposition planeras till maj 2004.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

I betänkandet ansåg utskottet att det fanns starka skäl att överväga om det finns behov av att stärka skyddet för arbetstagare som väljer att utnyttja sin rätt till ledighet i samband med föräldraskap och att i första hand förändringar i föräldraledighetslagen och lagen om anställningsskydd borde övervägas.

Arbetsmarknadsutskottet hade vid förra årets behandling ingen erinran mot att skrivelsen kvarstod som inte slutbehandlad.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet planeras en lagrådsremiss före sommaruppehållet och en proposition i höst (jämför ovan vid 2).

Utskottet har ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som icke slutbehandlad

5. (N20) Riksdagsskrivelse 2000/01:211, betänkande 2000/01:AU10, avser ett tillkännagivande om *avskaffad åldersgräns för läkarvårdsersättning m.m.*

Av skrivelsen framgår att ärendet bereds och att regeringen den 20 december 2001 bemyndigade chefen för Socialdepartementet att tillkalla en särskild utredare (S2001:10) med uppdrag att utreda konsekvenserna av ett avskaffande av åldersgränser när det gäller offentlig ersättning till läkare, sjukgymnaster, tandläkare och tandhygienister m.m. (dir. 2001:119). Utredaren redovisade sitt uppdrag i betänkandet Åldersgränser och ersättningsetablering (SOU 2003:7) som överlämnades till regeringen den 6 februari 2003. Mot bakgrund av betänkandet lämnade regeringen den 20 mars 2003 propositionen Höjd åldersgräns för tandläkares och tandhygienisters rätt till offentlig ersättning (prop. 2002/03:73) till riksdagen. Genom förslaget höjdes åldersgränsen för tandläkares och tandhygienisters rätt till offentlig ersättning. Regeringen avser att lämna en proposition rörande höjd åldersgräns för läkare och sjukgymnaster under våren 2004.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

Ärendet, som anknöt till det nya pensionssystemet, avsåg rätten att arbeta till 67 års ålder, vilket genomfördes med ändringar i lagen om anställningsskydd (LAS).

För att göra det möjligt för läkare, sjukgymnaster, tandläkare och tandhygienister att fortsätta förvärvsarbete beslutade riksdagen enligt utskottets förslag om en höjd åldersgräns från 65 till 67 år för rätt till ersättning enligt lagen om läkarvårdsersättning, lagen om ersättning för sjukgymnastik och lagen om allmän försäkring. Utskottet ansåg att dessa åldersgränser i nästa steg borde avskaffas helt och att regeringen borde återkomma med ett sådant förslag. De nämnda ersättningslagarna hör annars till socialutskottets beredningsområde.

Arbetsmarknadsutskottet ifrågasatte i sitt yttrande till konstitutionsutskottet för två år sedan att skrivelsen angavs som slutbehandlad. Konstitutionsutskottet fann inte anledning att göra någon annan bedömning (2001/02:KU35). I förra årets motsvarande regeringsskrivelse redovisades skrivelsen som inte slutbehandlad.

I sitt yttrande till konstitutionsutskottet för ett år sedan med anledning av motsvarande skrivelse från regeringen hade arbetsmarknadsutskottet, från de synpunkter utskottet hade att iaktta, ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad. Utskottet har ingen annan uppfattning i dag.

Riksmötet 2001/02

6. (N35) Riksdagsskrivelse 2001/02:322, betänkande 2001/02:AU10, avser ett system för *individuell kompetensutveckling*. Moment 2 avser utgångspunkter m.m. för ett system för individuell kompetensutveckling och moment 3 riktlinjer i övrigt för ett system för individuell kompetensutveckling.

Av den nu aktuella regeringsskrivelsen framgår att momenten återstår att behandla och att ärendet bereds. I Regeringskansliet bedrivs ett arbete med inriktning att finna alternativa lösningar på de problem som kunnat konstateras i det fortsatta arbetet med ett system för individuell kompetensutveckling. De grundläggande mål riksdagen ställt sig bakom ligger fast. De finansiella medel som avsatts som en del av den gröna skatteväxlingen kommer att användas för att finansiera de förslag om kompetensutveckling som regeringen återkommer med under mandatperioden.

Arbetsmarknadsutskottets kommentarer

Vid förra årets behandling av motsvarande skrivelse uttalade utskottet i sitt yttrande till konstitutionsutskottet förståelse för att frågan kräver ett omfattande beredningsarbete. Utskottet hade mot den bakgrunden ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

Konstitutionsutskottet uttalade i sitt betänkande med anledning av föregående års motsvarande skrivelse att det inte fanns anledning att göra någon annan bedömning än den respektive utskott gjort (2002/03:KU29).

Med anledning av de uppgifter som lämnas i regeringens skrivelse har arbetsmarknadsutskottet beslutat att kalla politiskt ansvariga i Regeringskansliet för att få ytterligare information om den pågående beredningen av frågan. Utskottet har ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som icke slutbehandlad. Detta innebär att utskottet inte anser att det finns skäl att tillstyrka de ovan angivna motionerna i motsvarande delar.

Slutbehandlade skrivelser

Riksmötet 2002/03

1. (Fi42) Riksdagsskrivelse 2002/03:177, betänkande 2002/03:AU6, avser *Statens ansvarsnämnds funktion och kompetensområde, m.m. och turordning vid uppsägning*. Enligt regeringens skrivelse har regeringen utfärdat de lagar som riksdagen antagit. Hänvisning görs till moment 1 och moment 6 i utskottets förslag till riksdagsbeslut och till SFS 296–298.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

Regeringens skrivelse ger intrycket att moment 6 innefattar antagande av lag. Det rätta förhållandet är att riksdagen bifallit reservation 5 (m, fp, kd, c, mp) vid moment (punkt) 6, vilket innebär att riksdagen avslagit motionsyrkanden om ändring i lagen om anställningsskydd i det berörda hänseendet. Någon lag har följaktligen inte utfärdats i enlighet med moment 6. Hänvisningen till SFS avser de tre lagar som antagits vid moment 1.

Riksmötet 2003/04

2. (N57) Riksdagsskrivelse 2003/04:69, betänkande 2003/04:AU2, avser regeringens skrivelse 2002/03:140 *Jämt och ständigt – Regeringens jämställdhetspolitik med handlingsplan för mandatperioden*. Av regeringens skrivelse framgår att regeringen har lagt riksdagens skrivelse handlingarna.

Arbetsmarknadsutskottets kommentar

Utskottet noterar att riksdagen genom en riksdagsskrivelse underrättat regeringen om sitt beslut med anledning av skrivelsen, trots att beslutet inte innefattar något annat än att regeringens skrivelse läggs till handlingarna (punkt 18 i utskottets förslag till riksdagsbeslut). Riksdagsbeslutet kräver alltså ingen verkställighet, och regeringen redogör i skrivelsen inte för något annat än att den själv fattat beslut om att lägga riksdagsskrivelsen till handlingarna. Detta kan enligt arbetsmarknadsutskottets mening förefalla vara en onödig omgång.

Stockholm den 20 april 2004

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Margareta Andersson (c)

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Andersson (c), Laila Bjurling (s), Erik Ullenhag (fp), Christer Skoog (s), Stefan Attefall (kd), Cinnika Beiming (s), Patrik Norinder (m), Lars Lilja (s), Tina Acketoft (fp), Berit Högman (s), Henrik Westman (m), Britta Lejon (s), Luciano Astudillo (s), Rolf Lindén (s), Anders Wiklund (v) och Tobias Billström (m).

Avvikande mening

Individuell kompetensutveckling (N35)

av Margareta Andersson (c), Erik Ullenhag (fp), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Tina Acketoft (fp), Henrik Westman (m) och Tobias Billström (m).

Vi kan konstatera att regeringen underlåtit att efterkomma riksdagens beslut i ett stort antal ärenden. Det är viktigt att regeringen uppfyller de mål riksdagen sätter upp så att inte allmänhetens tilltro till det politiska systemet urholkas. I flera ärenden på arbetsmarknadsutskottets område har regeringen enligt vår mening visat en anmärkningsvärd senfärdighet.

Det mest uppenbara exemplet på regeringens senfärdighet gäller riksdagens skrivelse 2001/02:322 Ett system för individuell kompetensutveckling. Vi anser att ett system för individuell kompetensutveckling är en viktig reform, och våra partier har ett gemensamt förslag till riktlinjer för hur systemet skulle kunna utformas. Reformen får inte ytterligare fördröjas.

I proposition 2001/02:175 Ett system för individuell kompetensutveckling som riksdagen tog ställning till för snart två år sedan uttalade regeringen att den under hösten 2002 avsåg att återkomma med förslag till den lagstiftning som behövs och att systemet var avsett att träda i kraft den 1 juli 2003.

I en avvikande mening i förra årets yttrande till konstitutionsutskottet (2002/03:AU2y) kunde företrädarna för Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet konstatera att tidsgränsen för regeringen att lägga fram ett sådant förslag hade passerats. Enligt den avvikande meningen borde regeringen ha kunnat förutse att den tänkta tidsplanen inte skulle kunna hållas.

Av den nu behandlade skrivelsen framgår att ärendet fortfarande bereds. Det sägs att inriktningen är att finna alternativa lösningar på de problem som konstaterats men att de grundläggande mål som riksdagen ställt sig bakom ligger fast. Det sägs också att de finansiella medel som avsatts kommer att användas ”för att finansiera de förslag om kompetensutveckling som regeringen återkommer med under mandatperioden”. Vi kan därmed konstatera att frågan om ett system för individuell kompetensutveckling återigen har skjutits på framtiden. Redovisningen i skrivelsen ger anledning att ställa frågan om det löfte till väljarna och riksdagen om ett komplett system för individuell kompetensutveckling som regeringen ställt i utsikt alls kommer att infrias.

Redan tidigare har vi framfört (bet. 2001/02:AU10 och 2002/03:AU2) att regeringen förtjänar stark kritik för hela sin handläggning av frågan. Den nu behandlade skrivelsen ger anledning att ytterligare skärpa kritiken.

Med hänvisning till vad som anförts ovan föreslår vi att konstitutionsutskottet tillstyrker motionerna 2003/04:K21 och 2003/04:K22, den senare i motsvarande del.